

LIDENS KYRKA 150 ÅR

För 150 år sedan färdigställdes Lidens Kyrka. Året var 1858 och Oscar I var Sveriges regent. Den som kan sin historia vet att Oscar I var mycket sjuk under sina sista år, så kronprins Karl (sedermera Karl XV) blev tillförordnad regent. Oscar I avled på sommaren 1859.

Kyrkobygget i Liden var ett i bygden mycket omfattande projekt. Hos Britta Lindgren i Flygge har unika dagboksanteckningar återfunnits från den aktuella tiden. Det var Nils Isaksson (1827-10-10 - - 1908-10-10) i Flygge som skrev ner ett antal händelser under kyrkobyggnadstiden. Sven Söderqvist i Sunnås har arbetat med att tyda de handskrivna dagboksanteckningarna som återges här intill.

Oscar I

Det är högst remarkabelt och synnerligen glädjande att Lidens Tidning kan publicera dagboksanteckningarna precis under kyrkans jubileumsår. Biskop Tony Guldbrandzén har delgivits det unika historiska materialet, och Lidens Tidning har erhållit ett brev som publiceras här bredvid.

Arne Johansson

Not. Lidens Gamla Kyrka uppfördes under åren 1483-1501.

Brev från Biskopen

Jag var på visitation i Liden, Sättna Indal och Holm. Det var fina och inspirerande dagar och jag fick lära mig mycket om församlingarna och deras verksamhet. Vid besöket hos Järkvisse Film & Media fick vi lära oss mycket om bygden och om hur bygdens historia på olika sätt dokumenterades.

Nu i efterhand har jag fått läsa ett utdrag ur en originell Dagbok skriven av Nils Isaksson i Flygge som levde mellan 1827 och 1908. Han berättar om bygget av Lidens nya kyrka. Det är tydligt av dagboken att det var många som ställde upp för att kyrkan skulle byggas. Kanske kan det ge oss inspiration för vår egen tid. Om våra kyrkor ska finnas kvar som levande kyrkor i bygden, så måste många ställa upp och ta ansvar. Inte bara för renoveringar och underhåll, utan också för att verksamheten ska gå vidare.

Vi ska vara rädda om de höga kulturhistoriska värden som finns i våra kyrkor. Men kanske det mest värdefulla av kulturhistorisk art är att kyrkan är öppen för vår tids människor, att männis-

kor ber i stillhet och firar gudstjänst. Det är ett viktigt sätt att låta bygden och dess historia leva vidare.
Tack för de dagar jag fick vara i Liden, Sättna, Indal och Holm.
De glädde mig mycket.

+Tony Gulbrandzén /Biskop

Biskop Tony Gulbrandzén
Foto: Tore Löfvenius

LIDENS NYA KYRKA

Anteckningar ur en dagbok skriven av Nils Isaksson (1827-10-10 - - 1908-10-10) i Flygge.
Son till Isak Andersson (1794-05-27 - - 1868-10-10) som var bonde och kyrkvård.

1857

- 13 maj. Var på Byn efter kyrknyckeln, som Pappa glömt dagen före.
14 maj. Kyrkbyggmästaren var nu här och sockenstämma hölls angående kyrkbygget.
18 maj. Kyrkbyggnaden begynte fortsätta som ifjol.
31 maj. Löste Nattvarden i kyrkan.
2-6 juni. Var på kyrkbygget.
8 juni. Var på kyrkbygget med häst.
13 juni. Den allmänt omtalade Domedagen bestod endast av regn och kallblåst.
29 juni. Jobbade på kyrkbygget.
2-4 juli. Var med J. på kyrkbygget.
9 juli. Takstolarna och valvbågarna uppsatta på nya kyrkan.
En man från varje arbetskyldig, summa 210 man var på stället.
12 juli. Jag for till Alnön efter kalk.
2 augusti. Kyrkobyggmästaren Nordell och murarmästaren var hit till oss.
24 augusti. Var denna vecka på kyrkbygget.
10 september. Stannade en stund på kyrkbygget. Pappa var med kyrkobyggnadsdirektionen på skolhuset.
18 september. Jag gick till skolhuset med ärende från pappa angående sandkörning för kyrkobygget.
9 oktober. Syn på nya kyrkan angående begäran på stambok.
10 oktober. Byggmästare Nordell for nu från Liden och kyrkobyggandet slutade denna kväll för detta året.

1858

- 1 mars. J. och A. for till Alnön efter kalk till Kyrkobygget.
19 april. Började första turen för 3 rotar. Kyrkobyggnadsarbetet för i år. Pappa var på skolan för kyrkobyggnadsmaterielen.
24 april. Lördag. Kyrkklockorna sattes i nya kyrktornet. Ringdes helg för första gången.
25 april. Bördagen ringdes till Gudstjänst första gången med två klockor. Jag var även till kyrkan (Skolhuset).
2 maj. J. Höglin Järkvitsle kom från stan. Jag måste medfölja till kyrkobyggnaden. Direktion. Som ännu var i kyrkan angående hvitkalk.
6-8 maj. Slog tegel till kyrkan.
10-11 maj. Pappa har varit på Byn i något ärende angående kyrkobyggnaden.

- 13 maj. Alla i byn har slagit tegel till kyrkobyggnaden som nu håller på att torka?
- 5 juni. Var på kyrkbygget. Stenmurningen fullgjordes och bjälkar uppsattes på tornet. Lördag kväll. Var på kyrkbygget och brände tegel, som Flygge byamän slagit.
- 9 juni. Byamännen körde tegel tillkyrkan.
- 14 juni. Var på Byn med saker åt J. som var på kyrkbygget och murade. Vi hade ej turen då byggmästaren missat.
- 16 juni. Var vi vid kyrkan att uppgöra listan på resterande kyrkodagsverken.
- 23 juni. J. som varit på kyrkobygget, sade att under morgon och aftonbön som hölls inuti nya kyrkan af (arbetarna) hade äfven klockaren Åström som varit på kyrkoarbete om dagen sjungit några psalmverser. Detta var första sången i nykyrkan.
- 4 juli. Söndag. Var till Nya kyrkan. Det mesta av ställningarna var borttaget.
- 18 juli. Jag och många flera for till stan efter plåt, glas m.m. för kyrkans räkning, som J. Åström hade med från Stockholm.
- 25 juli. Vår nya pastor Bergström predikade första gången i Liden. Tacksägelse efter Ol. Åslin. När jag ringde i kyrkklockan efter honom, var det första gången jag ringde i Nya kyrkan.
- 28 augusti. Lördag afton. Uppsätter korset på tornet. Det är förgyllt av byggmästaren A. Wiklund.
- 4 september. Var på kyrkobygget. Gjorde numror och visare av järnplåt till torntaflorna.
- 7 september. Var jag på kyrkbygget. Höll på med plåtläggning av tornet.
- 10 september. Var vi i kyrkan på första auktionen på materiel till nya kyrkan och nu rens som av ställnings plank.
- 14 september. Första brudgummen i Lidens kyrka. Erik från Bodacke.
- 20-21 september. Jag hjälpte med en kompass till kyrkbyggmästaren.
- 28 september. Jag var och uppsatte numror och visare på en af urtaflorna på kyrktornet.
- 5-6 oktober. Jag var åter att uppsätta numror på tornet. Det fattades förgyllning. Börja de att sätta koppar på de s.k. ornamenten.
- 9 oktober. For Byggmästaren Nordell till Njurunda att bygga grund till nya kyrkan. Om aftonen var jag uppsätta puts på numren på kyrktornens urtaflor.
- 10 oktober. I nya kyrkan hölls gudstjänst första gången.
- 19 december. N. Berglund höll bön från predik stolen i vår kyrka.
- 22 december. Pappa var i kyrkan att uppsätta ljusen.
- 24 december. Jag var och satte lås som här blivit lagat på kyrktornsdörren.
- 25 december. Juldagen. Första Julmorgonen i vår Nya kyrka.
- 1859**
- 7 mars. Byggmästare Nordell med sin lärling Bergström och bildhuggare Åkerström hitkom till Liden att färdiggöra kyrkan.
- 13 mars. Tacksägelse gjordes efter pastor Westerlunds yngre son Ernst, som avlidit i i Sundsvall 13 år gammal.
- 14 mars. Jag skjutsade saker till Byn på kyrkobygget.

Foto: Arne Johansson